

Aanpak Wonen Plus 2024 – gemeente Weert

Samenvatting: Voorgesteld wordt om ook in 2024, op basis van de positieve ervaringen met Wonen Plus in Weert in de voorbije jaren, een duurzaam programma in te zetten en verder te ontwikkelen voor 15 zorgwekkende zorgmijders. Deze doelgroep is niet plaatsbaar binnen het reguliere aanbod Beschermd Wonen (BW) én niet te handhaven binnen de Maatschappelijke Opvang (MO) én niet te bedienen met andere (voorzittende) voorzieningen. Buro Andersom gaat op basis van 24/7 beschikbaarheid met een team intensieve zorg leveren in de wijk, in nauwe afstemming met ketenpartners als politie, gemeente Weert en Vincent van Gogh (verslavingszorg en psychiatrie).

Doelen: verminderen overlast, stabilisatie en ontwikkeling (woon)vaardigheden, doorontwikkeling programma (uitbreiding dagbesteding en verkenning uitrol programma over regio).

Onderdelen van het programma: locatie uitvalsbasis (al beschikbaar), woningen/studio's in de stad (grotendeels al beschikbaar), begeleidingsteam Buro Andersom o.b.v. 24/7 beschikbaarheid, afspraken met ketenpartners, ontwikkelruimte voor ontwikkelopdracht gericht op het verkrijgen van structurele financiering, uitbreiding dagbesteding en uitrol programma over regio.

Kosten: € 804.791,92 voor 12 maanden (excl. reserveringen), o.b.v. 15 cliënten waarvan 8 cliënten worden gefinancierd vanuit reguliere BW (€ 429.222,36) en 7 cliënten vanuit aangevraagde subsidie (€ 375.569,56). Basisprijs per plek: € 53.652,79. Daarnaast wordt sepeeraat een aanvullende subsidie (€ 15.000,00) aangevraagd voor de uitvoering en ontwikkeling van de dagbestedingscomponent.

1. Aanleiding

Naar aanleiding van een succesvol pilotproject in 2021 heeft Buro Andersom in 2022 en 2023 samen met de kernpartners Wonen Limburg, Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Limburg, de politie, de gemeente Weert en de MGR¹ invulling gegeven aan het programma Wonen Plus. Dit programma biedt een passend ondersteuningsaanbod voor een specifieke doelgroep van zorgwekkende zorgmijders met complexe problematiek. Deze mensen zijn niet plaatsbaar binnen het huidige aanbod BW én niet te handhaven binnen MO, omdat zij vanwege psychische- en gedragsproblematiek vaak in combinatie met verslaving groepsontwrichtend zijn. Ook vinden zij zelf meestal dat er geen problemen zijn en zijn zij vaak hulpverleningsmoe. Bij gebrek aan passende voorzieningen werd deze doelgroep voorheen veelal zelfstandig gehuisvest in de wijk. Deze mensen beschikken echter niet over de juiste 'woonvaardigheden' en stellen zich daarbij niet 'begeleidbaar' op (de zogenaamde "niet willers/niet kunnen"). Deze situatie leidde tot overlast in wijken en buurten, met de nodige consequenties voor omwonenden, woningcorporaties en andere betrokkenen.

Het programma Wonen Plus maakt het mogelijk om specifieke ondersteuning op maat te bieden aan deze kleine groep van zorgwekkende zorgmijders. Uit de projectevaluaties van het pilotproject (2021) en het uitgevoerde programma in 2022 en 2023 blijkt dat deze maatwerkondersteuning passend is voor de complexe doelgroep van zorgwekkende zorgmijders. Hierbij heeft het programma geleid tot een afname van de onrust en overlast in de wijk en een verbeterde samenwerking tussen de betrokken partnerorganisaties. De ervaringen laten ons inzien dat de aanpak en werkwijze op basis van een 24-uurs bereikbaarheidsfunctie en dubbele bezetting passend zijn voor het programma in Weert. Het programma heeft ons doen laten inzien dat elke andere en minder intensieve vorm van ondersteuning ontoereikend is voor deze specifieke doelgroep van hardnekkige zorgmijders met hun complexe problematiek. De doelgroep kan immers enkel en langdurig

¹ De MGR stelt in opdracht van de 14 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg die samenwerken op het gebied van maatschappelijke opvang, beschermd wonen, bemoeizorg & preventie OGGZ middelen beschikbaar vanuit de inkoopafspraken Beschermd wonen.

worden gestabiliseerd als betrokken professionals op 24/7-basis met de deelnemers bezig kunnen zijn. Juist deze intensieve en langdurige inzet voorkomt hoge maatschappelijke kosten op andere vlakken, zoals de kosten die gepaard gaan met onrust en overlast, onveiligheid, een afnemende leefbaarheid, politie-inzet et cetera.

Op basis van de positieve resultaten en opgedane ervaringen met het programma is nagedacht over een passend vervolg van het programma voor 2024. Voorgesteld wordt om een 8-tal cliënten vanuit de regionale inkoop BW te financieren op basis van de uitgangspunten van het programma Wonen Plus. Voor een 7-tal cliënten zal Buro Andersom subsidie aanvragen bij de gemeente Weert. Dit wordt verderop in dit document verder uitgewerkt.

In het document “Aanpak Wonen Plus 2022” is een tweetal te beslechten uitdagingen beschreven. Ten eerste is het belangrijk en noodzakelijk om de unieke uitgangspunten van Wonen Plus (zoals vastgesteld in de evaluatieverslagen Wonen Plus en in dit document “Aanpak Wonen Plus 2023”) te vervlechten met de beleidsmatige en financiële condities zoals vastgelegd in het reguliere beleidskader Beschermd Wonen (BW). Ten tweede rechtvaardigen de positieve uitkomsten van het programma Wonen Plus een structurele oplossing voor de kwetsbare doelgroep van zorgwekkende zorgmijders, waarbij de (bewezen) succesfactoren van de aanpak, inclusief de financiering ervan, toekomstbestendig zijn geborgd. Dit vereist een aanpak van ‘innovatief ontwikkelen’, waarbij de kernpartners in het programma verbinding zoeken met nieuwe partners, in de vorm van nieuwe gemeenten, zorgkantoren en andere partners die zich willen verbinden met het programma. Buro Andersom is reeds in 2022 en 2023 gestart met ‘innovatief ontwikkelen’ en continueert de ingezette ontwikkelingen in 2024. De speerpunten hiervoor worden verderop in dit document uitgewerkt.

2. Beschrijving Wonen Plus 2024

Doelgroep: Het gaat om zeer kwetsbare burgers, die niet plaatsbaar zijn binnen het huidige aanbod BW én niet te handhaven zijn binnen MO, omdat zij vanwege psychische- en gedragsproblematiek vaak in combinatie met verslaving groepsontwrichtend zijn. Ook vinden zij zelf meestal dat er geen problemen zijn en zijn zij vaak hulpverleningsmoe. De betreffende kwetsbare burgers hebben te kampen met meervoudige problematiek, beschikken doorgaans niet over de juiste ‘woonvaardigheden’ en stellen zich daarbij niet altijd ‘begeleidbaar’ op (de zogenaamde “niet willers/niet kunners”). Het zijn mensen die blijven ‘opploppen’, die heen en weer bewegen tussen beschermd wonen, maatschappelijke opvang, detentie, klinische opname, op de straat of op de bank bij ‘vrienden’. Deze ‘vrienden’ hebben vaak zelf al problemen en de ‘logé’ verergert deze problemen of verstoort het herstelproces van de ander. Kenmerk van deze doelgroep is dat zij niet zelf in staat zijn om hun hulpvraag te formuleren, terwijl er wel degelijk hulp nodig is.

Een voorbeeld uit 2019 is een ex-GHB-gebruiker die een woning had gekregen via Buro Andersom. Kandidaat was op dat moment clean en bezig met zijn herstel. Kandidaat was bezig de nieuwe woning in te richten. Een bekende uit de doelgroep (een dakloze GHB-gebruiker) kwam op bezoek in de nieuwe woning en overleed vervolgens met een overdosis op de (net naar binnen gesjouwde) bank. Dat leverde zoveel onrust op in de buurt, dat de kandidaat wederom moest verhuizen.

Aanpak: Vanuit de centrale locatie in de wijk (‘uitvalsbasis’) biedt een team van begeleiders van Buro Andersom intensieve zorg aan deze kwetsbare burgers. De inzet is gericht op het aanleren van woonvaardigheden, stabiliseren van de situatie (denk aan schulden, verslaving e.d.) en het bewaren van de rust bij de cliënt én de omgeving rondom de cliënt (netwerk en buurt). De aanpak lijkt op ambulante woonbegeleiding (Wmo BGI) met als verschil dat de zorg 24/7 is geborgd (dus veel intensiever) op basis van een dubbel bezette aanwezigheidsdienst overdag en een bereikbaarheidsdienst tijdens de nachtelijke uren. Op basis van de opgedane ervaringen in de voorbije jaren blijkt de 24-uurs bezetting met een 24-uurs beschikbaarheid voldoende geborgd te zijn. Buro Andersom huurt de woningen van Wonen Limburg. De cliënt

krijgt een gebruikersovereenkomst en betaalt een eigen bijdrage ter hoogte van de woonlasten. De inzet van Buro Andersom is gericht op het verminderen van overlast en een start maken met het herstel van (woon)vaardigheden. Door zowel de cliënten van goede zorg te voorzien, als door present te zijn in de wijk. Daarmee is Buro Andersom direct beschikbaar om snel te kunnen reageren op ongewenst gedrag/situaties en kan een band worden opgebouwd met buurtbewoners en ketenpartners in de wijk. Bij aanvang van het pilotproject in 2021 werd de inzet van een interventieteam voorgesteld. De praktijk heeft echter uitgewezen dat de inzet van dit interventieteam niet nodig is. Vanuit de sterke ketensamenwerking worden activiteiten namelijk al spontaan door medewerkers van verschillende organisaties samen opgepakt. De lijnen met ketenpartners zijn dusdanig kort dat deze pragmatische aanpak hiervoor al voldoende blijkt te zijn.

Procesbeschrijving: Kern van de aanpak is dat via een bemoeizorgachtige werkwijze richting zorgwekkende zorgmijders en een duidelijke set van samenwerkingsafspraken met partners wordt ingezet op het verminderen van overlast in de wijk. Buro Andersom is vanaf 1 januari 2022 als aanbieder gecontracteerd voor het bieden van bemoeizorg. Dit maakt rechtstreekse toeleiding van bemoeizorg naar Wonen Plus mogelijk voor de specifieke doelgroep van zorgwekkende zorgmijders. Buro Andersom investeert in haar medewerkers om de bemoeizorg attitude en ambulante aanpak van nieuwe medewerkers te bewerkstelligen door deze samen met huidige medewerkers te laten optrekken in het bestaande werkveld. Verder heeft Buro Andersom een integraal opleidingsprogramma ontwikkeld voor zowel bestaande als nieuwe medewerkers, met als doel om aanpak en borging te kunnen realiseren. Dit programma is doorlopend en is zowel intern als extern gericht. Visie, houding en aanpak staan centraal. Ketenaanpak en samenwerking wordt gezamenlijk met partners vorm gegeven (leren van elkaar). Het opleidingsprogramma is continu in ontwikkeling en wordt dus ook in 2024 verder doorontwikkeld. Hierbij worden de onderdelen van de ontwikkelopdracht (zie onderstaand) geïncorporeerd.

Toegang tot Wonen Plus: Eenmaal per 14 dagen vindt er een Wonen Plus-overleg plaats waaraan Buro Andersom, het Veiligheidshuis, de ketenregisseur, de WMO-consulent, de woningcorporatie en de politie structureel deelnemen. In dit overleg worden de actuele casussen van (dreigend) daklozen en zorgwekkende zorgmijders besproken. Blijkt in dit casusoverleg dat er voor betreffende persoon géén voorliggende voorzieningen zijn (denk hierbij bijvoorbeeld ook aan het justitieel kader of de ketenveldnorm), dan kan cliënt worden voorgedragen voor plaatsing in de pilot.

Bij plaatsing krijgt cliënt een gebruikersovereenkomst van Buro Andersom en gaat cliënt zorg ontvangen. Deze zorg is gericht op de volgende doelen: kandidaten zorgtoegankelijk maken, begeleidbaarheid stimuleren, financiën op orde brengen, woonvaardigheden aanleren, stabilisatie en vertrouwen in de relatie realiseren om onderliggende problemen (verslaving/psychiatrie) te kunnen aanpakken, overlast beperken.

Mutatieschade: Ervaringen met Wonen Plus in de voorbije jaren laten zien dat huisvesting van de complexe doelgroep van zorgwekkende zorgmijders gepaard kan gaan met mutatieschade. Dit is schade welke ontstaat in, aan of rondom de woning van de cliënt, als gevolg van uitpattingen van woede en onbeheersbaar gedrag. Daarnaast worden niet betaalde gebruikersvergoedingen door cliënten binnen het programma Wonen Plus ook als mutatieschade beschouwd. Dergelijke schade wordt doorgaans niet met opzet veroorzaakt, maar komt voort uit onbeheerst gedrag. Binnen Wonen Plus werkt de cliënt aan het ontwikkelen van (woon)vaardigheden, met als doel om bijpassend gedrag te ontwikkelen en onbeheersbaar gedrag beheersbaar te maken. Het risico op mutatieschade is een kwetsbare en onzekere (financiële) factor binnen Wonen Plus. Het is immers op voorhand onbekend of er mutatieschade gaat optreden en zo ja, hoe groot deze schade is. Daarnaast beschikken cliënten die mutatieschade veroorzaken doorgaans niet (direct) over de financiële draagkracht om deze schade te vergoeden. Derhalve wordt bij de vaststelling van de subsidie afgerekend op basis van de werkelijke mutatieschade welke optreedt in 2023. Over de hoogte van de mutatieschade zal Buro Andersom verantwoording afleggen in de periodieke voortgangsrapportage. Vanzelfsprekend vindt afrekening enkel plaats als er sprake is van mutatieschade en zo mogelijk wordt de mutatieschade op betreffende cliënt verhaald. Hierbij worden enkel die financiële middelen gebruikt welke nodig zijn om de ontstane mutatieschade te herstellen.

Relatie tussen Wonen Plus, bemoeizorg en BW: In de uitvoering en doorontwikkeling van het programma Wonen Plus in 2024 is, net als in 2022 en 2023, synergie mogelijk met BW en bemoeizorg. Buro Andersom is immers een gecontracteerde aanbieder voor BW en bemoeizorg per 1 januari 2022. De relatie tussen Wonen Plus en BW biedt kansen in het dynamisch op- en afschalen met het product BW. Hiervoor zijn soepele verbindingen in toeleiding en samenwerking noodzakelijk. Bemoeizorg vervult een brugfunctie tussen BW en Wonen Plus. Er kan rechtstreeks worden toegeleid van bemoeizorg naar BW en Wonen Plus, op termijn ook regionaal, als Wonen Plus in de komende jaren wordt uitgerold over de regio. Weert wordt aldus geen opvangplek voor alle zorgmijders uit Noord- en Midden-Limburg. Daarnaast kan vanuit bemoeizorg een warme overdracht en borging van kandidaten worden verzorgd. Vanuit bemoeizorg kan ook aan uitvalpreventie worden gedaan bij kandidaten die dreigen af te haken. Tot slot kan bemoeizorg regionaal in beeld brengen waar Wonen Plus nog meer een passende oplossing zou kunnen bieden.

Omvang en opzet van het programma: Het programma Wonen Plus 2024 biedt plek aan 15 cliënten (zorgwekkende zorgmijders). Een cliëntenaantal van 15 is nodig om een volwaardig team van professionals te kunnen laten draaien op basis van 24-uurs beschikbaarheid. Indien wenselijk en noodzakelijk kunnen in overleg meer cliënten deelnemen aan het programma, waarbij de producten Wonen Plus, BW en bemoeizorg elkaar kunnen versterken en cliënten uitstromen naar andere vormen van zorg. Hierbij geldt een maximum van 25 cliënten per volwaardig team van professionals, om geen afbreuk te doen aan de uitgangspunten van en werkwijze binnen het programma Wonen Plus. Bij een maximum aantal cliënten (25) kan een combinatie worden gemaakt met de reguliere BW, waarbij 15 cliënten afkomstig zijn van het programma Wonen Plus en maximaal 10 vanuit de reguliere BW.

Het programma Wonen Plus in 2024 start met 15 cliënten. Hiervan worden 8 cliënten gefinancierd vanuit de regionale inkoop BW. Deze 8 cliënten maken onderdeel uit van het totaal van 65 BW-plekken dat door de samenwerkende gemeenten in Noord- en Midden-Limburg zijn toegewezen aan de alliantie. Hoewel deze 8 cliënten vanuit het reguliere BW-kader worden gefinancierd, is het essentieel dat een tweetal condities die gelden binnen het BW-kader worden aangepast aan / losgelaten om een succesvolle uitvoering van Wonen Plus mogelijk te maken. Ten eerste laten de zorgwekkende zorgmijders waarop het programma Wonen Plus zich richt, zich niet 'sturen' in de richting van een indicatie voor BW. Deze burgers zijn hulpverleningsmoe en laten zich derhalve niet een indicatie 'opplakken'. In plaats van dat cliënten zichzelf aanmelden, worden deze aangemeld voor Wonen Plus via de werkgroep Wonen. Daarnaast krijgen cliënten die in aanmerking komen voor Wonen Plus geen reguliere indicatie BW, maar worden zij via het kleine comité geplaatst in het programma. Ten tweede betalen cliënten die deelnemen aan het programma Wonen Plus zelf een maandelijkse gebruikersvergoeding ter hoogte van de woonlasten (huur + gas, water, licht). Dit is een belangrijke succesfactor van het programma. Hiermee kunnen cliënten namelijk worden verleid om deel te nemen aan het programma.

Voor 2024 zal Buro Andersom bij de gemeente Weert een subsidie aanvragen om het 7-tal overige cliënten te financieren. Ook deze cliënten worden via de werkgroep Wonen aangemeld en betalen zelf een gebruikersvergoeding ter hoogte van de woonlasten (huur + gas, water, licht).

Samenwerkingspartners: Een belangrijke succesfactor van de aanpak is de intensieve samenwerking tussen de kernpartners: Buro Andersom, Wonen Limburg, Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Limburg, politie en gemeente Weert. Uit de evaluaties van Wonen Plus in 2021 en 2022 is gebleken dat de ketenpartners elkaar spontaan, tijdig en adequaat weten te vinden in de reactie op overlastgevende situaties in de wijk. De lijnen tussen de ketenpartners zijn dusdanig kort dat deze pragmatische aanpak naadloos aansluit bij datgene wat nodig is binnen het programma. Ook buurtbewoners kunnen rechtstreeks een beroep doen op Buro Andersom en diens kernpartners. Andere ketenpartners zijn betrokken via de Werkgroep Wonen Weert. Samenwerking met andere zorgaanbieders (Bijv. PGZ) heeft al geleid tot het huisvesten en gezamenlijk begeleiden van een 'niet-plaatsbare kandidaat met BW-indicatie' op een reguliere BW-plek. Buro Andersom ondersteunt andere BW-aanbieders door haar kennis van deze doelgroep in te brengen.

Ontwikkelopdracht: De ervaringen met Wonen Plus in de voorbije jaren wijzen uit dat de geschetste aanpak passend is voor de complexe doelgroep van zorgwekkende zorgmijders, waarmee een vervolg van de aanpak is

gerechtvaardigd. Tegelijkertijd is het programma nog niet 'af', en staan de komende jaren in het teken van een driedelige ontwikkelopdracht die 'meeloopt' met de beoogde aanpak:

1. Structurele financiering: De positieve uitkomsten en ervaringen met het programma rechtvaardigen een structurele en voor de lange termijn duurzame oplossing voor de kwetsbare doelgroep van zorgwekkende zorgmijders. Het is hierbij van belang dat de succesfactoren van de gekozen aanpak én de financiering duurzaam worden geborgd. Zoals reeds geschetst past de doelgroep van zorgwekkende zorgmijders niet binnen het traditionele kader van BW. Zij hebben echter wel een zorgbehoefte die vraagt om 24/7 intensieve, flexibel ingerichte, op- en afschaalbare zorg. Cliënten laten zich (1) geen indicatie 'opplakken' en (2) hebben een eigen woning nodig waarvoor zij een gebruikersvergoeding betalen ter verleiding om deel te nemen aan het programma, en dus geen eigen bijdrage zoals gebruikelijk bij zorgverlening. Buro Andersom denkt graag met de verschillende gemeenten en ook het zorgkantoor mee om deze leemte structureel op te vullen. De jaren 2021 t/m 2023 hebben uitgewezen dat het programma Wonen Plus inhoudelijk staat. Er is tevens gewerkt aan het doorontwikkelen van de financiële en beleidsmatige kaders, zodanig dat deze aansluiten bij de complexe doelgroep. Het is belangrijk om de ingezette ontwikkelingen in 2024 te continueren en te versterken. Het ligt voor de hand om hierbij 'op te schalen' naar andere plekken en gemeenten in de regio. Diverse gemeenten hebben zich reeds serieus geïnteresseerd getoond in het verkennen en mogelijk opzetten van een programma Wonen Plus. De problematiek van kwetsbare zorgmijders speelt immers ook in andere regio's/gemeenten.

2. Dagbesteding: De dagbestedingscomponent zal in 2024 verder worden doorontwikkeld en geïntegreerd in het programma Wonen Plus. Hiermee worden de dagbestedingsmogelijkheden voor cliënten verder vergroot en kan de dagbesteding beter worden afgestemd op de begeleiding binnen het programma Wonen Plus. Voor de doelgroep van het programma Wonen Plus is maatwerk nodig. Grootschalige generieke dagbestedingsactiviteiten ("pinda's inpakken") zijn voor de zorgwekkende zorgmijders niet geschikt. In de pilot Wonen Plus (2021) is dagbesteding geboden aan de hand van een klussenbus van Buro Andersom en een sportprogramma. Per cliënt is hierbij een maatwerkprogramma samengesteld bestaande uit een passende combinatie van beide programma's. In 2022 en 2023 is de dagbestedingscomponent verder doorontwikkeld, tezamen met diverse partnerorganisaties en in de samenwerking binnen de alliantie. Dit heeft voor een aantal cliënten zelfs geresulteerd in de toegang tot betaald werk. Daarnaast is er verder gezocht naar geschikte plekken voor dagbesteding, aanvullend op de reeds bestaande dagbestedingsactiviteiten en de "klusbus". Het vinden van geschikte plekken is echter geen gemakkelijke opgave gebleken, vanwege het moeilijk plaatsbare karakter van cliënten en de naweeën van corona. De dagbesteding wordt in 2024 verder doorontwikkeld en uitgebreid, om in optima forma maatwerkprogramma's te kunnen bieden. Hiervoor wordt, net als in 2022 en 2023, een aanvullende subsidie van € 15.000 aangevraagd (opgenomen in begroting). Ten behoeve van dagbesteding/ dagactiviteiten is ruimte nodig in nauwe nabijheid de woningen van de cliënten. Het kan dan gaan om een loods, tuin of andersoortige plek (of een combinatie) waar dagactiviteiten kunnen plaatsvinden.

3. Ontwikkeling Wonen Plus over de regio: De resultaten van het programma Wonen Plus blijven niet onopgemerkt. Er is in toenemende mate interesse van andere gemeenten in het opzetten van een programma Wonen Plus aldaar. In 2023 is een programma Wonen Plus gestart in Venlo. Dit programma in Venlo is echter nog niet vastgesteld door het college van B en W c.q. en er is nog geen officieel besluit door het college genomen. Dit is wel het geval voor Venray, alwaar vanaf 1 januari 2024 wordt gestart met een programma Wonen Plus. De positieve resultaten van de aanpak rechtvaardigen de ontwikkelingen van het programma over de regio. Buro Andersom kan als aanjager fungeren van deze ontwikkeling in de regio, deze vormgeven in de samenwerking met de partners van de in 2021 opgerichte alliantie (PSW, Vincent van Gogh, Zelfregie, Bijzonder Jeugdwerk, De Zorggroep Noord- en Midden-Limburg), en dit alles gericht op alle gecontracteerde aanbieders BW in de regio Noord- en Midden-Limburg. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het opzetten van een opleidingsprogramma waaraan medewerkers van andere aanbieders op kostprijsbasis kunnen deelnemen. In de ontwikkeling van Wonen Plus over de regio is de scheiding tussen de opzet en ontwikkeling van BW en Wonen Plus belangrijk. Hierbij kunnen Vincent van Gogh en partners zich primair richten op de borging en ontwikkeling van BW. Buro Andersom prioriteert zich in de ontwikkeling van het programma Wonen Plus over de regio.

Monitoring en evaluatie: Een overleggroep bestaande uit de gemeente Weert (beleidsadviseur en ketenregisseur MOBW), MGR (contractmanager MOBW en/of beleidsadviseur BW), Buro Andersom en Wonen Limburg bewaakt de voortgang van Wonen Plus. Halfjaarlijks wordt de voortgang gerapporteerd aan de overleggroep.

Vanaf de start wordt de voortgang van de aanpak gemonitord. Daarbij kijken we naar de volgende elementen:

- Stappen in zelfredzaamheid/stabilisatie (gedrag, financiën)
- Participatie (zinnvolle invulling van de dag)
- Netwerkversterking (cliënt en zijn omgeving)
- Doorlooptijd (van melding tot plaatsing)
- Overlastmeldingen in de wijk
- Ontwikkeling van de dagbestedingscomponent
- Ontwikkeling van Wonen Plus over de regio

Uit de evaluaties van Wonen Plus is gebleken dat de aanpak resulteert in belangrijke verbeteringen op cliëntniveau: toename van zelfrespect en -waardering (“ertoe doen”) en respect voor de medemens, verbeterde structuur en dag- en nachtritme, verbeterde invulling van de dag met zinvolle activiteiten, toename van constructieve sociale contacten. Tegelijkertijd wijst het programma uit dat duurzame uitstroom veelal geen realistische uitkomstmaat is voor de complexe doelgroep van Wonen Plus. De deelnemers aan het programma zijn zorgwekkende zorgmijders die levenslang ondersteuning behoeven bij het aanbrengen en behouden van de structuur en invulling van hun leven. Hoewel uitstroom op korte en middellange termijn dus niet realistisch is, wordt er wel te allen tijde gestreefd naar stabilisatie en zoveel mogelijk herstel van zelfredzaamheid.

Draagvlak in de buurt: Uit de evaluaties van Wonen Plus is gebleken dat de aanpak heeft geleid tot een sterke afname van de onrust en overlast in de wijk. Dankzij de 24/7 beschikbaarheid in de wijk wordt inwoners de mogelijkheid geboden om al in een vroeg stadium zorgen en problemen te signaleren. Hierdoor kan escalatie zoveel mogelijk worden voorkomen. Het merendeel van de cliënten kwam voorheen veelvuldig bij de politie in beeld en komt nu niet of nauwelijks meer in beeld. Ook de leefbaarheidsmedewerkers van Wonen Limburg merken dat ze nauwelijks nog met de doelgroep in aanraking komen (bron: Evaluatieverslagen Wonen Plus 2021 en 2022). Wel is uit de evaluatie van de pilot gebleken dat cliënten regelmatig schade veroorzaken aan de woningen. Gelet op de aard van de problematiek van de cliënten is het vrijwel onmogelijk om schade te voorkomen. Derhalve is in de begroting een post ‘mutatieschade’ opgenomen (zie ook bovenstaand). Vanzelfsprekend wordt schade waar mogelijk op de cliënt verhaald en worden cliënten door de begeleiding op destructief, schadeberokkenend gedrag aangesproken.

3. Doelstellingen en te verwachten opbrengsten

De aanpak is gericht op het intensiveren van zorg in de wijk. Daarmee wordt bereikt dat de overlast voor de omgeving afneemt en dat er rust komt bij de cliënt en zijn/haar netwerk. Vanuit stabilisatie kan worden gewerkt aan herstel. Bij deze moeilijke doelgroep is stabilisatie, in combinatie met het verminderen van overlast, al een doel op zich. Het programma Wonen Plus 2024 richt zich daarnaast op het toeleiden van zorgwekkende zorgmijders naar een passend ondersteuningsaanbod. Daarnaast intensiveert het programma de hechte, toekomstbestendige ketensamenwerking tussen de betrokken partnerorganisaties en wordt de dagbestedingscomponent verder doorontwikkeld. Voor 2024 wordt een belangrijk accent gelegd op de ontwikkeling van het programma over de regio. Op basis van de positieve ervaringen met het programma Wonen Plus in Weert hebben diverse andere gemeenten in de regio interesse getoond in het verkennen van een vergelijkbare aanpak voor een vergelijkbare doelgroep in hun gemeente. Buro Andersom heeft reeds gesprekken gevoerd met deze gemeenten en verkent met hen hoe een programma elders inhoudelijk,

beleidsmatig en financieel invulling kan krijgen. De uitgangspunten van de programmavulling van Wonen Plus in Weert zijn hierbij het vertrekpunt en moeten worden vertaald naar de specifieke en unieke context van de betreffende gemeenten. Bij de ontwikkeling van Wonen Plus over de regio wordt de alliantie nauw betrokken. De ontwikkeling hoeft echter niet per definitie door de alliantie te worden uitgevoerd. Er kan zich ook een andere partner melden, afhankelijk van de lokale situatie en de samenwerkingsverbanden aldaar. Hiermee kan ook op andere plekken worden geprofiteerd van een passend ondersteuningsaanbod voor zorgwekkende zorgmijders. Vanzelfsprekend worden (tussentijdse) opbrengsten periodiek gedeeld met de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en ketenpartners binnen het brede sociaal domein.

4. Randvoorwaarden

- Wonen Plus is ingericht zodanig dat de (financiële en formatieve) condities aanwezig zijn om per groep van 15 zorgwekkende zorgmijders een volwaardig team van professionals onafhankelijk in te kunnen richten en te kunnen laten draaien. In combinatie met de reguliere BW kan een team van professionals een maximaal cliëntenaantal van 25 bedienen (zie bovenstaand).
- Belangrijke randvoorwaarde voor de aanpak is dat er rekening wordt gehouden met mutatieschade en de (financiële) gevolgen daarvan. Derhalve moet in de begroting een reservering worden opgenomen voor het herstellen van mutatieschade. Dit 'spaarpotje' wordt enkel aangesproken om ontstane mutatieschade te herstellen en vergoeden. Resterende gelden worden niet aangesproken en geretourneerd.
- De inzet van een straatpsychiater van Vincent van Gogh moet zijn gegarandeerd binnen Wonen Plus rekening houdend met de complexe doelgroep bestaande uit cliënten die vaak te maken hebben met meervoudige problematiek (psychiatrische problemen, al dan niet in combinatie met verslaving). De eventuele inzet van de straatpsychiater wordt voor 2024 meegenomen in de post 'Onvoorzien'.

5. Aandachtspunten

- De selectie en opleiding van personeel vraagt intensieve aandacht en inzet. De ervaringen met het programma tot dusverre wijzen uit dat bevoegde medewerkers nog geen bekwame medewerkers zijn. De complexiteit en ernst van de problematiek van de doelgroep maakt het werken met deze doelgroep bijzonder intensief en uitdagend. De kennis en ervaring die medewerkers meebrengen is doorgaans niet voldoende om succesvol en duurzaam met deze complexe doelgroep te kunnen werken. Belangrijker is dat medewerkers 'uit het juiste hout gesneden' zijn en beschikken over de juiste attitude. Bij de werving van medewerkers selecteert Buro Andersom eerst en vooral hierop, waarna geschikte kandidaten via een intensief intern opleidingstraject worden klaargestoomd voor het zelfstandig werken binnen Wonen Plus. Dit is belangrijk om daadwerkelijk kwalitatief hoogwaardige ondersteuning te kunnen borgen, maar betekent wel dat (toch al schaarse) medewerkers pas na een langere inwerkperiode echt inzetbaar zijn.
- De noodzakelijke begeleiding is zeer intensief van aard. De professionals zijn niet alleen intensief actief als begeleider van de cliënt, maar ook als 'wijkwerkers' om de relatie met stakeholders (gemeente, zorgpartners, woningcorporaties, huisartsen, politie, en wijkvertegenwoordigers) op te zetten en te onderhouden. Om snel en adequaat handelen mogelijk te maken met het oog op de veiligheid – Wonen Plus is immers gesitueerd midden in de buurt/wijk – worden alle diensten (vroegedienst, late dienst en bereikbaarheidsdienst tijdens de nachtelijke uren) bij voorkeur door ten minste twee personen gelijktijdig ingevuld. Vanuit Wonen Plus wordt hierbij de samenwerking gezocht met BW, waarbij de BW-nachtdienst tijdens de nachtelijke uren ter plaatse kan gaan indien noodzakelijk.
- Buro Andersom geeft aan dat er ook gezocht moet worden naar mogelijkheden om te kunnen 'op- en afschalen': bewoners moeten soms even 'uit de wijk'. Samen met de woningcorporatie en de gecontracteerde BW-aanbieders wordt gewerkt aan het realiseren van een passende time out voorziening.
- De aanpak kan enkel slagen als het risico op uitval van cliënten wordt geaccepteerd. Tijdens Wonen Plus in 2021 en 2022 zijn enkele cliënten uitgevallen (bron: Evaluatieverslagen Wonen Plus 2021 en

2022). Zoals reeds beschreven is het onmogelijk om de kwetsbare doelgroep vanuit het maakbaarheidsideaal te benaderen. Dit betekent ook dat wordt geaccepteerd dat duurzame uitstroom vanwege de complexiteit van de doelgroep, niet realistisch is.

6. Begroting

Kosten		
Loonkosten (incl. vakantietoeslag en EJU)	€ 545.805,82	Op basis van CAO Sociaal Werk 2023-2025
Coördinatie	€ 38.600,00	
- waarvan overleg (30%)	€ 11.580,00	Overleg met opdrachtgevers, ketenpartners en andere stakeholders
- waarvan periodieke monitoring en evaluatie (10%)	€ 3.860,00	Tussentijdse monitoring en evaluatie op KPI's en verslaglegging
- waarvan planning en roostering (20%)	€ 7.720,00	Roostering van personele inzet o.b.v. cliëntvraag
- waarvan organisatorische zaken m.b.t. team (40%)	€ 15.440,00	Teamoverleggen, aansturing casemanagers en team, organisatie intervisie en supervisie, functioneringsgesprekken, etc.
Kosten innovatie en ontwikkeling, opleidingsplek casemanager en verspreiding programma over regio	€ 10.000,00	Doorontwikkeling programma
Overhead	€ 151.945,51	26 %
Reiskosten en opleidingskosten	€ 23.376,23	4 %
Onvoorzien	€ 35.064,35	6 %
Totaal	€ 804.791,92	

Loonkosten incl. bereikbaarheid.

Basisprijs per plek € 804.791,92 / 15 = € 53.652,79

Benodigde financiën		
Gemeente Weert		
Inbreng vanuit subsidie Weert (7 plekken)	€ 375.569,56	
Dagbesteding	€ 15.000,00	Aanvullende subsidie gemeente Weert
Reservering mutatieschade	€ 50.000,00	Afrekenen o.b.v. daadwerkelijk gemaakte kosten
Inbreng vanuit reguliere BW		
Inbreng vanuit de alliantie (8 plekken)	€ 429.222,36	
Totaal	€ 869.791,92	